

**Leerkrachthandleiding
E4
Fictie
(toneellezen)**

Les 1 - 15 : 'Op kamp'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Op kamp'	4
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	5
Les 1.....	6
Les 2.....	9
Les 3.....	11
Les 4.....	13
Les 5.....	15
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	17
Les 6.....	18
Les 7.....	20
Les 8.....	22
Les 9.....	24
Les 10.....	26
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	29
Les 11.....	30
Les 12.....	32
Les 13.....	34
Les 14.....	36
Les 15.....	38
Antwoorden bij de verhaalkaart.....	41
Antwoorden kopieerbladen	43
Antwoorden toetsen	45
Kopieerbladen	49

Overzicht 'Op kamp'

Les	1-5	6-10	11-15
Bladzijden	8 t/m 54	55 t/m 83	84 t/m 109
Woordenschat	de kano de zonnebrandcrème aanstellerig zij mompelen de bemanning de stroming de as de saxofoon de bekeuring gewichtig ingebroken het karakter	de mixer overdrijven zij mokken expres zij smokkelen het signaal de boomhut de dennenappel de overlast er genoeg van hebben geachte gejat	zij verraden de vaat oppakken hij sleurt (meesleuren) gehaast een handjevol brutaal het mais geslopen (sluipen) zij ontsnappen het podium het geroezemoes
Facultatief: Technisch lezen op woordniveau	Woordcategorie: Woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge- (deel I). Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.	Woordcategorie: Woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge- (deel II). Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.	Woordcategorie: Woorden met -be-, -ge-, -ver- in het midden. Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Schrijfp opdrachten**	Strip: Leerlingen maken een stripverhaal op basis van informatie uit de tekst, m.b.v. een stappenplan.	Vrij schrijven: Leerlingen schrijven een verhaal (met behulp van een woordweb).	Samenvatten: Leerlingen schrijven een samenvatting, m.b.v. een verhaalkaart.
Toetsopdrachten*	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

****Schrijfp opdrachten:** Er kan voor gekozen worden om een schrijfp opdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Op kamp' - Jolanda Horsten

Emma is negen en mag voor het eerst helemaal alleen op kamp. Op kanokamp! Dat is leuk en spannend, maar helaas gaat er ook veel mis. Zo slaat al meteen de eerste dag haar kano om en krijgen sommige kinderen ruzie. Als er dan ook nog zomaar kano's verdwijnen, is de ramp compleet. Gelukkig leert Emma Joep kennen. Met Joep kun je lachen en hij speelt prachtig saxofoon.

Het boek is bedoeld om samen met een maatje hardop te lezen, met nadruk op intonatie. Dit zodat de kinderen als het ware een mini-toneelstukje spelen.

De lesdoelen van les 1-5:

'Op kamp' - Jolanda Horsten blz. 8 t/m 54	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	- De leerlingen kunnen woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge- correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	- De leerlingen maken een stripverhaal op basis van informatie uit de tekst.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Leg de teambakjes, de nieuwe woordmuur en de teamlijsten klaar (les 1).
- Zet het digibordschema* klaar (les 1-5).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (les 3).
- Leg de toetsboekjes en logboekjes klaar (les 4).
- Leg het kopieerblad schrijfoopdracht* klaar (les 5).
- Leg het registratieformulier vloeiend lezen* klaar.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	de kano	8	<i>Een klein smal bootje met peddels.</i>
1.	de zonnebrandcrème	11	<i>Crème om te zorgen dat je niet verbrandt.</i>
1.	aanstellerig	13	<i>Erg kinderachtig doen of overdrijven.</i>
1.	zij mompelen	18	<i>Zacht en onduidelijk praten.</i>
2.	de bemanning	23	<i>De mensen die op een boot werken.</i>
2.	de stroming	24	<i>Als het water ergens naartoe stroomt.</i>
2.	de as	26	<i>De zwarte stof die na een brand overblijft.</i>
2.	de saxofoon	30	<i>Een blaasinstrument.</i>
3.	de bekeuring	33	<i>De boete.</i>
3.	gewichtig	33	<i>Heel belangrijk.</i>
3.	ingebroken	36	<i>Iets openbreken en naar binnen gaan.</i>
3.	het karakter	40	<i>Hoe iemand is.</i>

Les 1

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de groep te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel van een hoofdstuk.
- Materialen:**
- Op kamp, blz. 8 t/m 18
 - werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 1
 - woordmuur
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- tip** Voordat u begint met de introductie van het nieuwe boek, blik dan eerst terug op het voorgaande boek.
- “In de vorige les hebben we het boek... uitgelezen. Vandaag beginnen we in een nieuw boek, het boek ‘Op kamp’ geschreven door Jolanda Horsten.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

- tip** “Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we gaan werken. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”
- tip** Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.
- tip** Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.
- tijd** 10 minuten
- ///tip** Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel van het hoofdstuk.

- DDU** 1. **Opdracht.** “Dit nieuwe boek heet ‘Op kamp’ en gaat over Emma, een meisje dat op kanokamp gaat. Als je op kamp gaat of als je gaat kamperen, slaap je soms in een tentje. Heb je wel eens in een tentje geslapen? Hoe vond je dat? En als je nog nooit in een tentje hebt geslapen, hoe lijkt je dat?” **DDU.** “Bekijk nu eens samen met je team dit boek, kijk naar de kaft, de titels van de hoofdstukken en de plaatjes. Bespreek samen wat jullie denken dat er gaat gebeuren.”
- tijd** 2. **Opdracht.** Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.
- GH** 3. **Uitwisselen met de groep.** Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.
- tip** Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.
- ///** Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

“Vandaag hebben we nieuwe woorden van de week. Deze woorden staan op de bladzijden die we deze week gaan lezen.”

1. Lees alle woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
2. De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.

DDU	3. Woordmuur. “Vandaag gaan we kijken wat we van de eerste vier woorden weten. Het eerste woord is ‘de kano’. Ik weet dat het een soort boot is. Wat weten jullie van het woord ‘de kano’? Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje wat jullie over het woord ‘de kano’ kunnen vertellen.” Geef de leerlingen de mogelijkheid om eerst zelf na te denken en daarna uit te wisselen met het maatje. Waardeer actief luistergedrag met 10 punten voor het team. “Ik schrijf dit achter het woord op de woordmuur. Nu de andere woorden: ‘de zonnebrandcrème’, ‘aanstellerig’ en ‘zij mompelen’. Bespreek met je maatje/team wat je weet van deze woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.”
///	
DDU	Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.
///	
→	4. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

DDU	<p>1. Uitleg. “Vandaag gaan we bladzijde 8 t/m 18 lezen. ‘Op kamp’ is een bijzonder boek, namelijk een boek dat je hardop gaat lezen en waarin je samen met je maatje verschillende rollen speelt in het verhaal, net als bij het boek ‘De heks van de Toffeestraat’. Pak allemaal <u>bladzijde 10</u> van je boek erbij. Bovenaan de tekst zie je de titel van dit hoofdstuk. Je ziet daaronder twee poppetjes. Waarom zouden die er staan?” DDU. “Ze komen in dit hoofdstuk voor. De oranje tekst wordt door Emma gezegd en de roze door mama. In het blauwe stukje kun je lezen wat er gebeurt en hoé je bepaalde stemmen moet lezen. Als jullie straks duo gaan lezen, spreek je van tevoren af wie welke rol leest. Degene die de blauwe stukjes leest, leest ook de tussenstukjes. Jullie gaan eerst zelf de bladzijden lezen en woorden verhelderen, dan ga je met je maatje duo-lezen en op het laatst met je team en met de groep woorden verhelderen.”</p> <p>2. Modeling. “We gaan bij dit boek vooral letten op woorden waar we de betekenis niet van kennen. Ik doe het even hardop voor.” Lees bladzijde 8 tot ‘tuttebel’. “Emma zegt dat ze naast een tuttebel moest slapen. Maar wat is een tuttebel? Ik moet een memo plakken en op mijn spiekbrieven kijken wat ik kan doen om het woord te verhelderen. Welke tip kan mij nu het beste helpen? Ik kijk op mijn spiekbrieven en bedenk welke tip mij het beste kan helpen. Ik denk dat ik een stukje verder moet lezen. Ik lees het stukje nog een keer en ik lees een stukje verder.” Lees de zinnen nog eens en doe dan hardop de denkstappen voor. “Emma vertelt over kanokamp en dat het leuk was, maar ook dat er dingen mis gingen. Als ik doorlees dan lees ik dat ze zo kon meedoen aan <i>Hollands next top model</i>. Ze verwijst naar tuttebel. Een tuttebel is dus een meisje. Ik denk dat ik het nu weet. Het is een meisje dat graag tut, want ze gedraagt zich als een <i>model</i>. Ik haal de memo weg en kan nu verder lezen.”</p> <p>3. Zelfstandig lezen: bladzijde 8 t/m 12. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieven hoe je het woord kunt verhelderen.”</p> <p><u>10 minuten</u></p> <p>werkschrift, klaaropdracht les 1/woordbon</p> <p>4. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”</p> <p><u>5 minuten</u></p> <p>5. Duolezen: bladzijde 13 t/m 18 toneellezen.</p>
tijd klaar	
tijd	

tijd	<u>10 minuten</u>
	6. Verhelderen team/groep: bladzijde 8 t/m 12.
tijd	<u>5 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: geef punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU	<p>1. Voorspelling. “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over het boek. Nu heb je al een stuk gelezen. Denk je nog steeds hetzelfde over dit verhaal?” DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.</p>
	<p>2. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tekenen van het woord 2. uitbeelden van het woord 3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”
GH ///	<p>Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - voorspellen - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - samenvatten - lezen en verhelderen

Les 2

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

Materialen: - Op kamp, blz. 19 t/m 31
- werkschrift, klaaropdracht les 2
- verhaalkaart (website Success for All/algemene materialen)

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik	- woorden van de week - voorspellen - lezen en verhelderen
vooruitblik	- woorden van de week - samenvatten - lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woordmuur. “Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

3. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

1. Leg uit dat elk team een andere vraag gaat beantwoorden. “Om goed te begrijpen waar een verhaal over gaat is het soms handig om eerst weer een stukje terug te lezen. Over wie ging het, waar gebeurde het, hoe begint het stukje dat je hebt gelezen en hoe liep het af. We oefenen dit met behulp van de verhaalkaart. Kijk maar mee op het bord.” **Laat de verhaalkaart zien op het digibord (website Success for All/ algemene materialen groep 4).** “Ieder team krijgt een andere vraag van de verhaalkaart om te beantwoorden. Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat.”

Verdeel de vragen van de verhaalkaart; begin/wie/wat/waar/probleem/oplossing/afloop.

“Voordat je antwoord kunt geven op de vraag lees ik eerst bladzijde 16 t/m 18 aan jullie voor. Hierna bespreek je in je team wat het antwoord is.” **Lees bladzijde 16 t/m 18.**

tip *Indien mogelijk: Lees zelf de blauwe tekst en de tussenstukjes voor en laat de leerlingen de personages lezen.*

2. Modeling. Model tijdens het voorlezen welke aanwijzingen je hebt gevonden in de tekst om antwoord te kunnen geven op één of meerdere vragen van de verhaalkaart. Bijvoorbeeld: “Stel dat mijn groepje het onderdeel ‘afloop?’ heeft gekregen. Dan lees ik nogmaals het einde van dit hoofdstuk en probeer ik dit in één zin samen te vatten. Ik lees dat Lisa graag wil weten waar ze zich kan wassen. Anneke geeft hier antwoord op. Hierna stelt Anneke voor om te gaan varen. Hoe kan ik het antwoord van Anneke het beste samenvatten?” **DDU.** “Dit hoofdstuk eindigt dus met dat Anneke na de uitleg voorstelt om te gaan varen.” **Doe dit onderdeel hardop denkend voor.**

NB *Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt.*

Geef aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.

- GH 3. Opdracht. Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.
4. Uitwisselen met de groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.
- tip Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.
- 5. Samenvatten. Schrijf de antwoorden mee op het digibord. Als ieder team een antwoord heeft gegeven, vat dan de hele tekst kort samen.
- tip Zie handleiding: 'Antwoorden bij de verhaalkaart'.
- /// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

- tip Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.
1. Zelfstandig lezen: bladzijde 19 t/m 25. "Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieven hoe je het woord kunt verhelderen."
- tijd 10 minuten
- klaar werkschrift, klaaropdracht les 2/woordbon
2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. "Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken."
- tijd 5 minuten
3. Duolezen: bladzijde 26 t/m 31 toneellezen.
- tijd 10 minuten
4. Verhelderen team/groep: bladzijde 19 t/m 25.
- tijd 5 minuten
- /// Team samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. "Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:
1. tekenen van het woord
 2. uitbeelden van het woord
 3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."
- GH Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
- ///

terugblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen

Les 3

Lesdoel: - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.

Materialen: - Op kamp, blz. 33 t/m 42
- werkschrift, klaaropdracht les 3
- kopieerblad, les 3

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- samenvatten en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- toneellezen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU
///
→

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
2. Woordmuur. “Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
3. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 33 t/m 37. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen, stop je en kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten
klaar werkschrift, klaaropdracht les 3/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 5 minuten

3. Duolezen: bladzijde 38 t/m 42 toneellezen.

tijd 10 minuten

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 33 t/m 37.

tijd 5 minuten
///
Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

TONEELLEZEN: MOOI OP TOON MET NADRUk OP DE INTONATIE

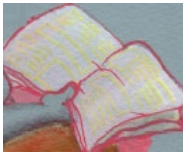
Doel: De leerlingen lezen met expressie.

DDU	1. Uitleg. “We gaan oefenen met toneellezen. Wat is toneellezen?” DDU. “Toneellezen betekent dat je in de rol van je personage kruipt en dan lees je met intonatie en stemmetjes de tekst hardop voor. Je voert eigenlijk een toneelstukje op, maar dan zonder podium.” 2. Opdracht. “Lees <u>bladzijde 43 t/m 47</u> samen met je team. Spreek af wie welke rol leest en wie de tussenstukjes leest. Er zijn vijf rollen te verdelen, dus misschien moet je afspreken dat één teamlid twee rollen leest.”
tijd	<u>10 minuten</u>
tip	<i>Observeer of leerlingen vloeiend lezen, noteer op het ‘registratieblad vloeiend lezen’ wie voldoet aan de eisen van vloeiend lezen.</i>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.

	1. Woorden. “Nu gaan we alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met de <u>betekenisvolle zinnen</u> . Ik heb deze zinnen opgeschreven en een woord eruit gehaald. Jullie moeten de woorden van deze week in de juiste zinnen plaatsen.” Geef tijd voor het maken van het werkblad. “Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het plaatje. Laat de leerlingen per zin steeds hardop het antwoord geven. Ga naar de volgende zin als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.
GH	
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none">- woorden van de week- lezen en verhelderen- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- boekenclub en logboekje (facultatief)- woordrijtjes (facultatief)

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen:

- Op kamp, blz. 43 t/m 54
- weektoets les 4
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 4
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

vooruitblik - toets
- boekenclub, logboekje en woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/ team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 4 voor je. Ik ga de vragen voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen voor en leg indien nodig een vraag uit.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen. Om die letter zet je een rondje. Om de vragen goed te beantwoorden moet je bladzijde 43 t/m 54 lezen."

3. Zelfstandig lezen/voorlezen. "Ik lees nu eerst bladzijde 43 t/m 47 voor, deze bladzijden heb je in de vorige les al samen met je team gelezen. Hierna lezen jullie bladzijde 48 t/m 54 en daarna maak je de vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten

klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten.** Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

	1. Logboekje. “Vandaag ga je samen met je maatje/team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”
tijd	<u>10 minuten</u>
tip	<i>Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.</i>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
tip	2. Boekenclub. <i>Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan hij of zij ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.</i>
	3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops. “De lezer leest eerst <u>5 minuten</u> voor. Hierna vullen de teamleden de Tips en Tops in vervolgens bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”
tijd	<u>10 minuten</u>
///	Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.
	4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen. “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven. “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”
///	Geef punten.
tip	<i>De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.</i>

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → WOORDEN MET ON-, AAN- OF IN- GEVOLGD DOOR -GE-

Doel: de leerlingen kunnen woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge- correct en vloeiend lezen

	1. Uitleg. “Vandaag lezen we meerlettergrepige woorden met on-, aan-, in- gevolgd door -ge- zoals ongeduldig/aangenaam/ingebeeld. Hoe klinkt de -ge- in dit woord?” DDU en geef willekeurig een beurt. Waardeer het met punten. “Je hoort een u, maar je schrijft een e. In je werkschrift staan allemaal woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge-. In het laatste rijtje staan de lastige woorden die we deze week gelezen hebben. Als je daarmee klaar bent lees je samen met je maatje de woordenlijst van les 4.”
DDU	
///	
	2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.
	3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.
tip	<i>Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.</i>
→	Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- boekenclub en logboekje (facultatief)- woordrijtjes (facultatief)- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- schrijfofdracht- team van de week

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen maken een stripverhaal op basis van informatie uit de tekst.

Materialen:

- Op kamp, blz. 51 t/m 54
- werkschrift, les 5
- kopieerblad schrijfo opdracht, les 5

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub, logboekje en woordrijtjes (facultatief)
- schrijfo opdracht

voorblik - team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

tijd 5 minuten

GH

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.
3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.
4. Open de schatkist en lees de woordbonnen die zijn ingeleverd. Als de zin de betekenis duidelijk weergeeft en het een complete, correcte zin is, waardeer dit met punten.

SCHRIJFOPDRACHT: STRIPTEKENEN OP BASIS VAN INFORMATIE UIT DE TEKST

Doel: De leerlingen maken een stripverhaal a.d.h.v. van een stuk tekst uit het boek.

DDU

1. Uitleg. "In de vorige les hebben we gelezen dat Joep en Emma zijn gaan varen in een kano. Het was prachtig weer en onderweg heeft Emma een rivierkreeft gevangen. Vandaag gaan we het hoofdstuk 'een kreeft opduiken' omzetten in een stripverhaal. Wat is een stripverhaal?" **DDU.** "Een stripverhaal is een, meestal kort, verhaaltje dat bestaat uit tekeningen. Vaak staan in de tekeningen tekstballonnen met de tekst die de stripfiguur zegt, of tekens van de geluiden die je hoort. Het stripverhaal schrijven we met behulp van een stappenplan. Kijk maar mee op bladzijde 12 van je werkschrift."

Stap 1: Wat gebeurt er in het verhaal (*Emma en Joep gaan varen in een kano*).

Stap 2: Waar speelt het verhaal zich af (*in het natuurgebied*).

Stap 3: Wie zijn de hoofdpersonen van het verhaal (*Emma en Joep*).

Stap 4: Wat is de grap in het verhaal (*Emma zet de kreeft in de kano, Joep is bang*).

"Beantwoord de vragen van het stappenplan en vul deze aan."

tijd 10 minuten

2. Maatjeswerk. "Nu gaan jullie samen met je maatje kijken naar de zinnen die jij bedacht hebt. Misschien weet je maatje zinnen die er ook bij passen. Als je de zinnen van je maatje goed vindt passen, schrijf je die er ook nog bij."

3. Opdracht. "Je hebt nu een plan uitgedacht dat te maken heeft met je strip. Schets nu alle tekeningen van je stripverhaal in je werkschrift. Begin met het tekenen van de beginsituatie en de eindsituatie. Schets daarna de tekeningen ertussen. Schrijf er ook de tekstjes in het klad bij."

tijd 10 minuten

4. Maatje. “Ga nu samen met je maatje de schets bespreken en bekijken. Overleg wie begint en dat maatje leest zijn strip voor. Het andere maatje geeft tips als iets nog beter kan. Daarna leest maatje 2 zijn strip voor.”

tijd

///

10 minuten

Observeer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.

5. Netversie. “Nu gaan we de strip in het net maken. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad (kopieerblad schrijfofdracht les 5). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”

tijd

klaar

20 minuten

oefenen van de woordrijtjes

6. Groep. “Ik zag dat maatjes en elkaar heel goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en legden ook uit waarom ze deze tips gaven. Wie van jullie wil zijn verhaal voorlezen aan de klas?”

tip

→

Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun verhaal voor te lezen.

Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelofdracht te voldoen.

AFRONDING

1. Terugblik. “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem namen maatjes) elkaar goed hielpen met de schrijfofdracht.”

2. Schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”

Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.

vooruitblik “De volgende keer lezen we verder in ‘Op kamp’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

'Op kamp' - Jolanda Horsten blz. 55 t/m 83	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge- correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een verhaal schrijven met behulp van een woordweb.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Leg de teambakjes, de nieuwe woordmuur en de teamlijsten klaar (les 6).
- Zet het digibordschema* klaar (les 6-10).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (les 8).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 9).
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar (les 10).
- Leg het registratieformulier vloeiend lezen* klaar.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	de mixer	55	<i>Een apparaat om eten te mengen.</i>
6.	overdrijven	59	<i>Iets groter, mooier of belangrijker maken dan het is.</i>
6.	zij mokken	60	<i>Door je gedrag laten merken dat je boos bent.</i>
6.	expres	60	<i>Met opzet.</i>
7.	smokkelen	62	<i>In het geheim producten over de grens brengen.</i>
7.	het signaal	63	<i>Een teken waarmee je waarschuwt of iets duidelijk maakt/fluitsignaal, lichtsignaal.</i>
7.	de boomhut	65	<i>Een hut gebouwd in een boom.</i>
7.	de dennenappel	65	<i>Houtige vrucht van een naaldboom.</i>
8.	de overlast	68	<i>Waar iemand last van heeft.</i>
8.	er genoeg van hebben	68	<i>Ergens klaar mee zijn omdat je er zat van bent.</i>
8.	geachte	68	<i>Groet aan het begin van een brief.</i>
8.	gejat	73	<i>Gestolen.</i>

Les 6

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de groep te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van wat ze al weten.
- Materialen:** - Op kamp, blz. 55 t/m 61
- werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 6
- woordmuur
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

“In de vorige lessen hebben we gelezen in het boek ‘Op kamp’. Het verhaal wordt steeds spannender. Vandaag lezen we verder in het boek ‘Op kamp’.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

“Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we deze week gaan werken. We hebben de afgelopen weken veel geoefend met alle samenwerkvaardigheden. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”

tip *Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.*

Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.

tip tijd 10 minuten

Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.

///tip

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van wat ze al weten.

1. Opdracht. “Pak allemaal je boek uit de teambak. Vandaag gaan we verder lezen in ‘Op kamp’. Wat weten we al van dit boek en van het verhaal?” **Geef tijd voor nadenken en voor het bespreken van het antwoord. Geef willekeurige beurten. Waardeer een compleet antwoord met punten.** “Het gaat over Emma, maar ook over haar vrienden. Ze gaat voor het eerst op kanokamp. Dat is leuk en spannend, maar er gaat ook een hoop mis. Zo slaat de eerste dag haar kano om, is er ingebroken op het kamp en krijgen ze te maken met boze buurman Bernhard. Hoe zal dit verhaal aflopen? Bedenk dat er geen fout antwoord gegeven kan worden. Gebruik de aanwijzingen in de tekst en voorspel hoe het verhaal afloopt. Overleg in je team.” **DDU.**

DDU tijd 5 minuten

Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het overleg zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Geef een paar leerlingen de beurt.

///

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

1. Lees alle woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep. Laat de leerlingen de woorden in het werkschrift schrijven.

tijd klaar 15 minuten
werkschrift, klaaropdracht les 6/woordbon

2. Woordmuur. “Bespreek met je maatje wat je weet van de eerste vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer**

DDU

/// (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.

→ **3. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 55 t/m 61. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 6/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 58 t/m 61 toneellezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 55 t/m 61.

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: geef punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Voorspelling. “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over de afloop van het verhaal. Nu heb je al een stuk gelezen. Denk je nog steeds hetzelfde over je voorspelling?”

DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.

2. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord

2. uitbeelden van het woord

3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

///

terugblik

- samenwerkingvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- punten en feedback

vooruitblik

- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 7

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

Materialen: - Op kamp, blz. 62 t/m 67
- werkschrift, klaaropdracht les 7
- verhaalkaart (website Success for All/algemene materialen)

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen

vooruitblik - samenvatten
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU
///

→

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
2. **Woordmuur.** "Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben." **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

tip

NB

GH

tip

1. **Leg uit dat elk team een andere vraag gaat beantwoorden.** "Om goed te begrijpen waar een verhaal over gaat is het soms handig om eerst weer een stukje terug te lezen. Over wie ging het, waar gebeurde het, hoe begint het stukje dat je hebt gelezen en hoe liep het af. We oefenen dit met behulp van de verhaalkaart. Kijk maar mee op het bord." **Laat de verhaalkaart zien op het digibord (website Success for All/ algemene materialen groep 4).** "Ieder team krijgt een andere vraag van de verhaalkaart om te beantwoorden. Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat."
- Verdeel de vragen van de verhaalkaart; begin/wie/wat/waar/probleem/oplossing/afloop.** "Voordat je antwoord kunt geven op de vraag lees ik eerst bladzijde 60 en 61 aan jullie voor. Hierna bespreek je in je team wat het antwoord is." **Lees bladzijde 60 en 61.**
- Indien mogelijk: Lees zelf de blauwe tekst en de tussenstukjes voor en laat de leerlingen de personages lezen.*
2. **Modeling.** Model tijdens het voorlezen welke aanwijzingen je hebt gevonden in de tekst om antwoord te kunnen geven op één of meerdere vragen van de verhaalkaart.
- Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt. Geef aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.*
3. **Opdracht.** Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.
4. **Uitwisselen met de groep.** Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.
- Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.*

- **5. Samenvatten. Schrijf de antwoorden mee op het digibord. Als ieder team een antwoord heeft gegeven, vat dan de hele tekst kort samen.**
- tip *Zie handleiding: 'Antwoorden bij de verhaalkaart'.*
- /// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

- tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*
- 1. Zelfstandig lezen: bladzijde 62 t/m 67.** "Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen."
- tijd 10 minuten
- klaar werkschrift, klaaropdracht les 7/woordbon
- 2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken.** "Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken."
- tijd 10 minuten
- 3. Duolezen: bladzijde 65 t/m 67 toneellezen.**
- 4. Verhelderen team/groep: bladzijde 62 t/m 67.**
- tijd 5 minuten
- /// **Team samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

- 1. Woorden van de week.** "Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:
1. tekenen van het woord
 2. uitbeelden van het woord
 3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."
- GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.**
- /// **Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**
- terugblik
- woorden van de week
 - samenvatten
 - lezen en verhelderen
 - punten en feedback
- voorblick
- woorden van de week
 - lezen en verhelderen

Les 8

Lesdoel: - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.

Materialen: - Op kamp, blz. 68 t/m 75
- werkschrift, klaaropdracht les 8
- kopieerblad, les 8

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- samenvatten en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen begrijpen wat er bedoeld wordt met een uitdrukking.

DDU

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woordmuur. “Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste vier woorden weten. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Vandaag zien we ook een uitdrukking tussen de woorden staan: ‘Er genoeg van hebben’. Een uitdrukking is figuurlijk taalgebruik. Dat betekent dat je met woorden iets anders bedoelt dan dat je het zegt. Wat denken jullie dat de uitdrukking: ‘Er genoeg van hebben’ betekent?” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

3. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

///
→

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 68 t/m 75. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 8/ woordbon

2. Maatjeswerk. Memo’s bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo’s vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 74 en 75 toneellezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 68 t/m 75.

tijd 5 minuten

/// **Team samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.

GH **1. Woorden.** “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met afbeeldingen, met plaatjes. Kijk goed naar de plaatjes en kies een woord van de week dat het best bij het plaatje past. Doe dit eerst zelf.” **Geef tijd voor het maken van het werkblad.** “Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het plaatje. Laat de leerlingen per plaatje steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.**

///

terugblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- toets
- boekenclub en logboekjes (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen:

- Op kamp, blz. 76 t/m 83
- weektoets les 9
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 9
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback

vooruitblik

- toets
- boekenclub en logboekjes (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/ team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 9 voor je. Ik ga de vragen voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen voor en leg indien nodig een vraag uit.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen. Om die letter zet je een rondje. Om de vragen goed te beantwoorden moet je bladzijde 76 t/m 83 lezen."

3. Zelfstandig lezen. "Nu gaan jullie bladzijde 76 t/m 83 lezen en daarna maak je de vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten

klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

	1. Logboekje. “Vandaag ga je samen met je maatje/team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”
tijd	<u>10 minuten</u>
tip	<i>Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.</i>
///	Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
tip	2. Boekenclub. <i>Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan hij of zij ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.</i>
	3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops. “De lezer leest eerst <u>5 minuten</u> voor. Hierna vullen de teamleden de Tips en Tops in vervolgens bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”
tijd	<u>10 minuten</u>
///	Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.
	4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen. “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven. “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”
///	Geef punten.
tip	<i>De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.</i>

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → WOORDEN MET ON-, AAN- OF IN- GEVOLGD DOOR -GE-

Doel: De leerlingen kunnen woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge- correct en vloeiend lezen.

	1. Uitleg. “Vandaag lezen we net als vorige keer meerlettergrepige woorden met on-, aan-, in- gevolgd door -ge-. Wie kan hier een voorbeeld van noemen?” DDU en geef willekeurig een beurt. Waardeer het met punten. “In je werkschrift staan allemaal woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge-. In het laatste rijtje staan de lastige woorden die we deze week gelezen hebben. Als je daarmee klaar bent, herhaal je de woorden van de vorige keer.”
	2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.
	3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.
tip	<i>Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.</i>
→	Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- logboekjes- boekenclub en logboekje (facultatief)- woordrijtjes (facultatief)- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- schrijfopdracht- team van de week

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een verhaal schrijven met behulp van een woordweb.

Materialen: - Op kamp
- werkschrift, les 10
- kopieerblad schrijfpdracht, les 10

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub, logboekje en woorddrijtjes (facultatief)

vooruitblik - schrijfpdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH **3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.**
4. Open de schatkist en lees de woordbonnen die zijn ingeleverd. Als de zin de betekenis duidelijk weergeeft en het een complete, correcte zin is, waardeer dit met punten.

SCHRIJFPDRACHT: EEN VERHAAL SCHRIJVEN MET BEHULP VAN EEN WOORDWEB

Doel: De leerlingen kunnen een verhaal schrijven met behulp van een woordweb.

DDU **1. Uitleg.** "Deze week hebben jullie weer veel gelezen in het boek 'Op kamp'. Het boek gaat over Emma die voor het eerst helemaal alleen op kamp gaat. Dat is leuk en spannend. Stel dat jij ook op kamp zou gaan. Wat voor kamp zou jij dan kiezen? Zou je ook op kanokamp willen, of toch liever op voetbalkamp of ponykamp?" **Geef tijd voor nadenken, overleg en geef willekeurig een beurt.** "Vandaag gaan jullie een verhaal schrijven over jouw favoriete kamp. Je mag zelf bepalen wat voor soort kamp dit wordt. Dit ga je doen met behulp van een woordweb. In je werkschrift staat een woordweb. In het midden van je woordweb schrijf je het kamp op. Daaromheen schrijf je woorden die te maken hebben met dit kamp. In welk land, of welk gebied is het? Wat ga je er leren/doen? Vul je woordweb verder in."

tijd 10 minuten

2. Opdracht. "Je hebt nu een woordweb met allemaal woorden die te maken hebben met het kamp. Schrijf in je werkschrift een korte tekst in het klad. Het begin van de eerste zin staan er al, daar staat: 'In de vakantie ga ik op kamp... Gebruik minimaal vier woorden uit je woordweb. Denk om de hoofdletters en de punten.'"

tijd 10 minuten

3. Maatje. "Ga nu samen met je maatje de verhaaltjes bespreken en bekijken. Overleg wie begint en dat maatje leest zijn verhaaltje voor. Het andere maatje let goed op de punten van het afvinklijstje en geeft tips als iets nog beter kan. Daarna leest maatje 2 zijn verhaaltje voor."

tijd 10 minuten

/// **Observeer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.**

tijd
klaar

4. Netversie. “Nu gaan we het in het net schrijven. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad (kopieerblad schrijfpdracht les 10). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”

10 minuten

tekening, oefenen van de woordrijtjes

5. Groep. “Ik zag dat maatjes en elkaar heel goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en legden ook uit waarom ze deze tips gaven. Wie van jullie wil zijn verhaal voorlezen aan de klas?”

Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun verhaal voor te lezen.

→ *Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelopdracht te voldoen.*

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

terugblik

1. “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem namen maatjes) elkaar goed hielpen met de schrijfpdracht.”

2. Schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”

Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.

voorblik

“De volgende keer lezen we verder in ‘Op kamp’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

'Op kamp' - Jolanda Horsten blz. 84 t/m 109	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen en mooi op toon, gebruikmakend van de leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	- De leerlingen kunnen woorden met -be-, -ge- of -ver- in het midden correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	- De leerlingen schrijven een samenvatting met behulp van een verhaalkaart.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Leg de teambakjes, de nieuwe woordmuur en de teamlijsten klaar (les 11).
- Zet het digibordschema* klaar (les 11-15).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (les 13).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 14).
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar (les 15).
- Leg het registratieformulier vloeiend lezen* klaar.

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
11.	zij verraden	85	<i>Iets vertellen aan iemand die het niet mag weten.</i>
11.	de vaat	86	<i>Spullen die vuil zijn geworden van het koken en eten.</i>
11.	oppakken	88	<i>Gevangen nemen.</i>
11.	hij sleurt (meesleuren)	88	<i>Iemand ruw meenemen.</i>
12.	gehaast	92	<i>Iets snel doen omdat je weinig tijd hebt.</i>
12.	een handjevol	93	<i>Een aantal.</i>
12.	brutaal	95	<i>Erg onbeleefd.</i>
12.	het mais	96	<i>Graansoort met langwerpige, brede groene bladeren.</i>
13.	geslopen (sluipen)	99	<i>Zachtjes lopen.</i>
13.	zij ontsnappen	101	<i>Ontkomen/verdwijnen.</i>
13.	het podium	102	<i>Verhoging waarop mensen een spel opvoeren.</i>
13.	het geroezemoes	103	<i>Het geluid van veel stemmen tegelijkertijd.</i>

Les 11

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de groep te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van wat ze al weten.
- Materialen:** - Op kamp, blz. 84 t/m 91
- werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 11
- woordmuur
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- DDU** “In de vorige les hebben we verder gelezen in het boek ‘Op kamp’. Overleg met je maatje wat je nog weet van wat je in de vorige lessen allemaal gelezen hebt.” **DDU.** “Vandaag lezen we verder in het boek ‘Op kamp’.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

- tip** “Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we gaan werken. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”
Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.
- tip** **Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.**
- tip** **aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.**
- tijd** 10 minuten
- ///tip** **Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.**

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van wat ze al weten.

- DDU** **1. Opdracht.** “Pak allemaal je boek uit de teambak. Dit is de laatste week die we besteden aan het boek. Wat weten we allemaal al van dit boek en van het verhaal?” **Geef tijd voor nadenken en voor het bespreken van het antwoord. Geef willekeurige beurten. Waardeer een compleet antwoord met punten.** “Het gaat over Emma, maar ook over haar vrienden. Ze gaat voor het eerst op kanokamp. Lisa krijgt straf omdat Anneke denk dat ze gelogen heeft over de verdwijning van Emma. Emma voelt zich schuldig en gaat Lisa helpen met afwassen. Hoe zal dit verhaal aflopen, worden ze toch vriendinnen? Bedenk dat er geen fout antwoord gegeven kan worden. Gebruik de aanwijzingen in de tekst en voorspel hoe het verhaal afloopt. Overleg in je team.”
- tijd** 5 minuten
- GH** **Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het overleg zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Geef een paar leerlingen de beurt.**
- ///**

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- tijd** 15 minuten
- klaar** werkschrift, klaaropdracht les 11/ woordbon
- DDU** **2. Woordmuur.** “Bespreek met je maatje wat je weet van de eerste vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één**

///
→ van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 84 t/m 91. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 11/woordbon

2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 89 t/m 91 toneellezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 84 t/m 91.

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: geef punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU **1. Voorspelling.** “Bekijk je voorspelling. Wat had je op basis van alles wat je al wist van het verhaal goed voorspeld? **DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.**

GH **2. Woorden van de week.** “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op twee verschillende manieren: 1. tekenen van het woord of 2. uitbeelden van het woord.” **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

terugblik

- samenwerkingvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen

voorblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 12

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

Materialen: - Op kamp, blz. 92 t/m 98
- werkschrift, klaaropdracht les 12
- verhaalkaart (website Success for All/algemene materialen)

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- voorspellen

- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU

///

→

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woordmuur. “Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

3. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

1. Leg uit dat elk team een andere vraag gaat beantwoorden. “Om goed te begrijpen waar een verhaal over gaat is het soms handig om eerst weer een stukje terug te lezen. Over wie ging het, waar gebeurde het, hoe begint het stukje dat je hebt gelezen en hoe liep het af. We oefenen dit met behulp van de verhaalkaart. Kijk maar mee op het bord.” **Laat de verhaalkaart zien op het digibord (website Success for All/ algemene materialen groep 4).** “Ieder team krijgt een andere vraag van de verhaalkaart om te beantwoorden. Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat.”

Verdeel de vragen van de verhaalkaart; begin/wie/wat/waar/probleem/oplossing/afloop.

“Voordat je antwoord kunt geven op de vraag lees ik eerst bladzijde 89 t/m 91 aan jullie voor. Hierna bespreek je in je team wat het antwoord is.” **Lees bladzijde: 89 t/m 91.**

tip

Indien mogelijk: Lees zelf de blauwe tekst en de tussenstukjes voor en laat de leerlingen de personages lezen.

2. Modeling. Model tijdens het voorlezen welke aanwijzingen je hebt gevonden in de tekst om antwoord te kunnen geven op één of meerdere vragen van de verhaalkaart.

NB

Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt.

Geef aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.

GH

3. Opdracht. Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.

4. Uitwisselen met de groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.

tip	<i>Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.</i>
→	5. Samenvatten. Schrijf de antwoorden mee op het digibord. Als ieder team een antwoord heeft gegeven, vat dan de hele tekst kort samen.
tip	<i>Zie handleiding: 'Antwoorden bij de verhaalkaart'.</i>
///	Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip	<i>Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.</i>
	1. Zelfstandig lezen: bladzijde 92 t/m 98. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen.”
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	werkschrift, klaaropdracht les 12/woordbon
	2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. “Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken.”
tijd	<u>10 minuten</u>
	3. Duolezen: bladzijde 97 en 98 toneellezen.
	4. Verhelderen team/groep: bladzijde 92 t/m 98.
tijd	<u>5 minuten</u>
///	Team samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

	1. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:
	1. tekenen van het woord
	2. uitbeelden van het woord
	3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”
GH	Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - samenvatten - lezen en verhelderen - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en verhelderen

Les 13

Lesdoel: - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.

Materialen: - Op kamp, blz. 99 t/m 104
- werkschrift, klaaropdracht les 13
- kopieerblad, les 13

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

DDU

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
2. **Woordmuur.** "Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste vier woorden weten. Bespreek met je maatje wat je weet van deze vier woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben." **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze elkaar goed hebben geholpen. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

///
→

3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tip *Mogelijk weten de leerlingen goed wat ze moeten doen bij het verhelderen van woorden. De nadruk ligt nu vooral op de betekenis van woorden. Als de leerlingen de stappen van het verhelderen nog onvoldoende beheersen, doe het dan voor.*

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 99 t/m 104. "Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen."

tijd 10 minuten

klaar werkschrift, klaaropdracht les 13/ woordbon

2. Maatjeswerk. Memo's bespreken en antwoorden vergelijken. "Als je klaar bent met het bespreken van de memo's vraag je aan je maatje waar de bladzijde over ging en naar de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst. Als het antwoord klopt dan wissel je van rol en mag je maatje jou overhoren. Daarna ga je de antwoorden van je werkschrift vergelijken."

tijd 10 minuten

3. Duolezen: bladzijde 102 t/m 104 toneellezen.

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 99 t/m 104.

tijd 5 minuten

/// **Team samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.

1. Woorden. “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met woordwebben. Lees de woorden om de wolk, welk woord past het best in het midden?”

Geef tijd voor het maken van het werkblad.

“Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het web.**

GH Laat de leerlingen per woordweb steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten nemen om tot het goede antwoord te komen.

terugblik

- woorden van de week
- punten en feedback

vooruitblik

- toets
- boekenclub en logboekjes (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

Les 14

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen:

- Op kamp, blz. 105 t/m 109
- weektoets les 14
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 14
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- punten en feedback

vooruitblik - toets
- boekenclub en logboekjes (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/ team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 14 voor je. Ik ga de vragen voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen voor en leg indien nodig een vraag uit.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen. Om die letter zet je een rondje. Om de vragen goed te beantwoorden moet je bladzijde 105 t/m 109 lezen."

3. Zelfstandig lezen. "Nu gaan jullie bladzijde 105 t/m 109 lezen en daarna maak je de vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten

klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

	1. Logboekje. “Vandaag ga je samen met je maatje/team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”
tijd	<u>10 minuten</u>
tip	<i>Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.</i>
///	Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
tip	2. Boekenclub. <i>Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan hij of zij ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.</i>
	3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops. “De lezer leest eerst <u>5 minuten</u> voor. Hierna vullen de teamleden de Tips en Tops in vervolgens bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”
tijd	<u>10 minuten</u>
///	Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.
	4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen. “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven. “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”
///	Geef punten.
tip	<i>De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.</i>

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → WOORDEN MET -BE-, -GE- OF -VER- IN HET MIDDEN

Doel: De leerlingen kunnen woorden met -be-, -ge- of -ver- in het midden correct en vloeiend lezen.

	1. Uitleg. “De vorige keer hebben we geoefend met woorden met on-, aan- of in- gevolgd door -ge-. Vandaag lezen we woorden met -be-, -ge- of -ver- in het midden, zoals weerbericht/ treinverkeer/ broodbeleg. Hoe klinkt de -be-, -ge- of -ver- in dit woord?” DDU. “Je hoort een u, maar je schrijft een e. In je werkschrift staan allemaal woorden -be-, -ge- of -ver- in het midden. In het laatste rijtje staan de lastige woorden van de hoofdstukken die we deze week gelezen hebben. Als je daarmee klaar bent, herhaal je de woorden van vorige keer.”
DDU	2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.
	3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.
tip	<i>Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.</i>
→	Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- logboekjes en boekenclub (facultatief)- woordrijtjes (facultatief)- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- schrijfpdracht- team van de week

Les 15

Lesdoel: - De leerlingen schrijven een samenvatting met behulp van een verhaalkaart.

Materialen:

- Op kamp
- werkschrift, les 15
- kopieerblad schrijfpdracht, les 15

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub, logboekje en woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - schrijfpdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

tijd 1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.
5 minuten

GH 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.
4. Open de schatkist en lees de woordbonnen die zijn ingeleverd. Als de zin de betekenis duidelijk weergeeft en het een complete, correcte zin is, waardeer dit met punten.

SCHRIJFPDRACHT: EEN SAMENVATTING SCHRIJVEN MET BEHULP VAN EEN VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een samenvatting schrijven met behulp van een verhaalkaart.

DDU 1. **Uitleg.** "In de vorige les hebben jullie het boek 'Op kamp' uitgelezen. Emma komt doodmoe thuis en heeft het heel erg leuk gehad. Vandaag gaan jullie een samenvatting schrijven van het boek 'Op kamp' voor iemand die het boek nog niet gelezen heeft. We hebben al veel geoefend met het samenvatten van een deel van de tekst. Welke vragen kan je stellen om een goede samenvatting te maken?" **DDU.** "De samenvatting schrijven we door antwoord te geven op een aantal vragen van de verhaalkaart. Kijk maar mee in je werkschrift."

Vraag 1: Wie zijn de hoofdpersonen van het verhaal?

Vraag 2: Waar speelt het verhaal zich af?

Vraag 3: Omschrijf (minstens) één gebeurtenis van het verhaal.

Vraag 4: Hoe loopt het verhaal af?

"Beantwoord de vragen en vul deze aan."

tijd 10 minuten

2. **Opdracht.** "Je hebt nu antwoord gegeven op de vragen. Samen vormen deze antwoorden een samenvatting. Maak van deze zinnen in je werkschrift een kort verhaaltje in het klad. Het begin van de eerste zin staan er al, daar staat: 'Dit boek gaat over...' Denk om de hoofdletters en de punten."

tijd 10 minuten

3. **Maatje.** "Ga nu samen met je maatje de samenvatting bespreken en bekijken. Overleg wie begint en dat maatje leest zijn samenvatting voor. Het andere maatje let goed op de punten van het afvinklijstje en geeft tips als iets nog beter kan. Daarna leest maatje 2 zijn samenvatting voor."

tijd 10 minuten

///	<p>Observeer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.</p> <p>4. Netversie. “Nu gaan we het in het net schrijven. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad (kopieerblad schrijfpodracht les 15). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”</p>
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	Tekening, oefenen van de woordrijtjes.
	<p>5. Groep. “Ik zag dat maatjes en elkaar heel goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en legden ook uit waarom ze deze tips gaven. Wie van jullie wil zijn verhaal voorlezen aan de klas?” Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun verhaal voor te lezen.</p>
→	<i>Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelopdracht te voldoen.</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

terugblik	<p>1. “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem namen maatjes) elkaar goed hielpen met de schrijfpodracht.”</p> <p>2. Schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”</p> <p>Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.</p> <p>3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.</p>
voorblik	“De volgende keer lezen we een nieuw boek.”

Antwoorden bij de verhaalkaart

Les 2

Antwoorden bij de samenvatting	
Verhaalkaart	Blz. 16 t/m 18
Begin	Michiel en Anneke staan voor de tenten en gaan iets zeggen.
Wie	Het gaat over Michiel en Anneke (de leiders van het kamp) en Lisa.
Wat	Michiel en Anneke leggen de regels uit van het kamp.
Waar	Het verhaal speelt zich af buiten bij de tenten.
Probleem	Er is geen badkamer en wc.
Oplossing	Een hu-do, een gat in de grond waar je kunt plassen en poepen.
Afloop	Na de uitleg stelt Anneke voor om te gaan varen.

Les 7

Antwoorden bij de samenvatting	
Verhaalkaart	Blz. 60 t/m 61
Begin	Alle troep van de pannenkoeken is opgeruimd. De kinderen zwemmen in het riviertje bij het kampterrein.
Wie	Het gaat over Emma en Lisa.
Wat	Lisa heeft een pannenkoek op haar hoofd gekregen en is boos. Lisa probeert haar over te halen om ook te komen zwemmen.
Waar	Het verhaal speelt zich af in de tent van Lisa en bij het riviertje.
Probleem	Lisa is boos omdat Michiel een emmer water over haar gooide. Hierdoor werd haar haar nat en haar kleren vies.
Oplossing	Emma wil graag lol maken en probeert Lisa over te halen om ook te gaan zwemmen. 'Haren drogen wel weer en vieze kleren kan je wassen.'
Afloop	Lisa en Emma lopen naar het riviertje. Ze zien de blauwe kano.

Les 12

Antwoorden bij de samenvatting	
Verhaalkaart	Blz. 89 t/m 91
Begin	Joep en Emma rennen naar het water. Ze moeten Jannes vinden.
Wie	Het gaat over Joep en Emma.
Wat	Joep en Emma zijn opzoek naar Jannes. Ze kijken in zijn boomhut.
Waar	Het verhaal speelt zich af in het bos bij de boomhut van Jannes.
Probleem	Emma struikelt. Haar voet doet pijn.
Oplossing	Ze kunnen niet zo hard meer rennen, dus lopen rustig.
Afloop	Joep en Emma zien Jannes. Jannes heeft een tas vol met spullen.

Antwoorden kopieerbladen

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 3	Welk woord van de week past het best bij de zin?
Antwoord	1. ingebroken 2. kano 3. gewichtig 4. zonnebrandcrème 5. bekeuring 6. aanstellerig 7. de saxofoon 8. mompelen 9. karakter 10. as 11. bemanning 12. stroming

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 8	Welk woord van de week past het best bij de afbeelding?
Antwoord	1. het signaal 2. mokken 3. de boomhut 4. de dennenappel 5. smokkelen 6. overdrijven 7. gejat 8. er genoeg van hebben 9. de mixer 10. geachte 11. de overlast 12. expres

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 13	Welk woord van de week past het best in de wolk?
Antwoord	1. verraden 2. het geroezemoes 3. de vaat 4. het podium 5. ontsnappen 6. oppakken 7. geslopen (sluipen) 8. hij sleurt (meesleuren) 9. het mais 10. gehaast 11. brutaal 12. een handjevol

Antwoorden toetsen

ANTWOORDEN TOETS – les 4

'Op kamp' - Jolanda Horsten

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	C
	2	C
	3	D
	4	Joep vindt de kreeft eng. (ter beoordeling van de leerkracht).
WS	5	A
	6	D
	7	A
	8	B
	9	Een kano is een klein smal bootje met peddels. (ter beoordeling van de leerkracht).

ANTWOORDEN TOETS – les 9

‘Op kamp’ - Jolanda Horsten

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	B
	3	C
	4	Emma gaat Lisa helpen met de afwas. (ter beoordeling van de leerkracht).
WS	5	C
	6	A
	7	D
	8	B
	9	Een mixer is een apparaat om eten te mengen (ter beoordeling van de leerkracht).

ANTWOORDEN TOETS – les 14

‘Op kamp’ - Jolanda Horsten

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	A
	2	C
	3	C
	4	Emma wil dat mama een foto maakt, zodat Joep nog een herinnering heeft aan het kamp. (ter beoordeling van de leerkracht).
WS	5	A
	6	D
	7	C
	8	D
	9	Een podium is een verhoging waarop mensen een spel opvoeren. (ter beoordeling van de leerkracht).

Kopieerbladen
woordenschat en schrijfopdracht

Kopieerblad les 3: 'Op kamp'

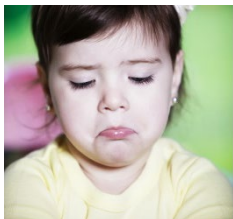

Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de zin het woord in dat het best past.

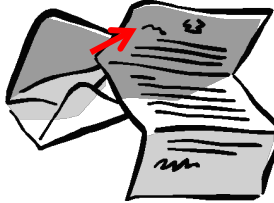

1. Vannacht is er alle spullen zijn meegenomen.	
2. In een moet je een zwemvest aan als je geen diploma hebt.	
3. Die meneer vindt zichzelf erg belangrijk. Hij doet heel	
4. Als de zon schijnt moet je niet vergeten om je in te smeren met	
5. Ik had haast en reed door het rode licht, nu krijg ik een	
6. Mijn kleine zusje doet erg als ze haar zin niet krijgt.	
7. Ik speel in een band op een blaasinstrument.	
8. Sorry, maar ik versta u niet. Kunt u misschien iets minder	
9. Deze jongen is heel lief en gevoelig, hij heeft een zacht.....	
10. Bah, dat is een volle asbak. Hij ligt vol met	
11. De werkt aan boord van een boot.	
12. Door de sterke in de rivier komt onze boot niet vooruit.	

Kopieerblad les 8: 'Op kamp'

Opdracht: Kijk naar de woorden van de week. Vul achter de afbeelding het woord in dat het best past.

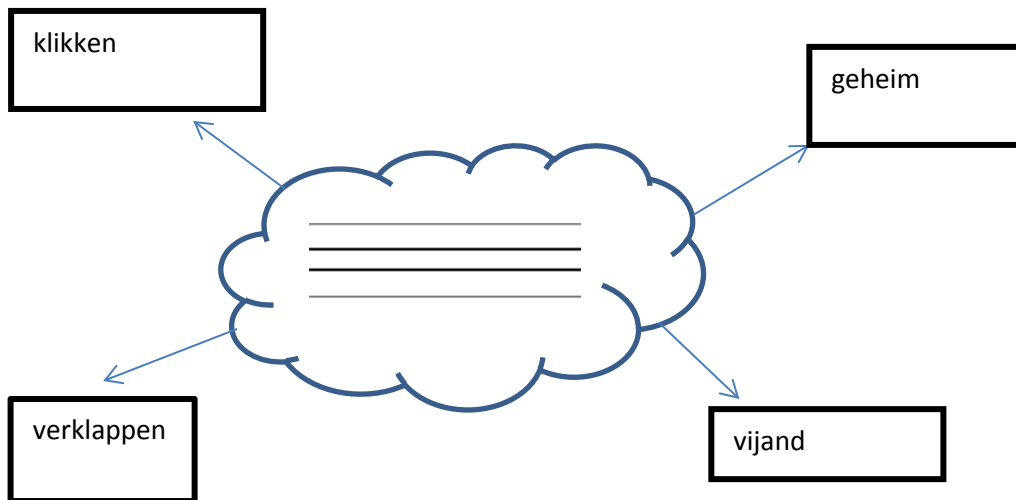
1.		<hr/> <hr/> <hr/>
2.		<hr/> <hr/> <hr/>
3.		<hr/> <hr/> <hr/>
4.		<hr/> <hr/> <hr/>
5.		<hr/> <hr/> <hr/>
6.		<hr/> <hr/> <hr/>
7.		<hr/> <hr/> <hr/>

8.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
9.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
10		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
11		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
12		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

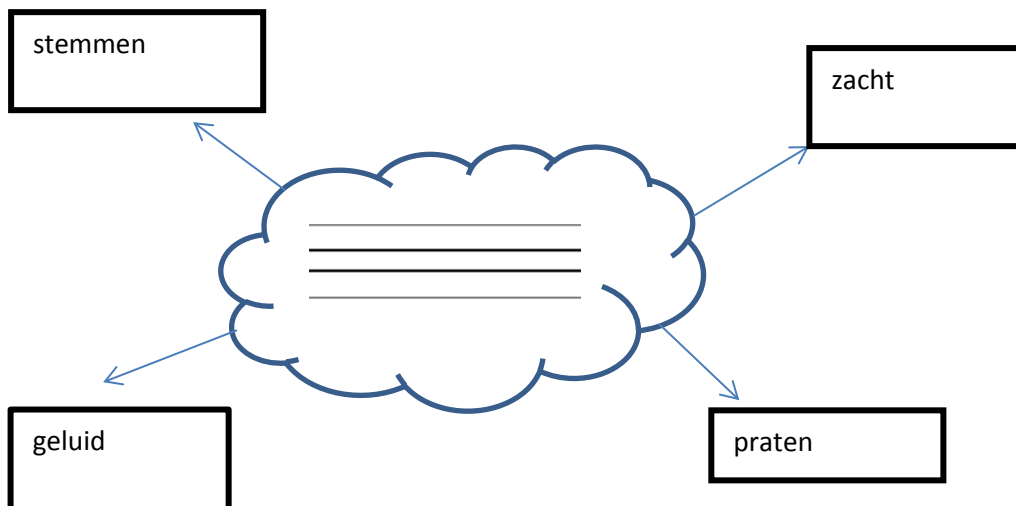
Klaar? Kies een woord hierboven. Maak een tekening dat past bij het woord.

Kopieerblad les 13: 'Op kamp'

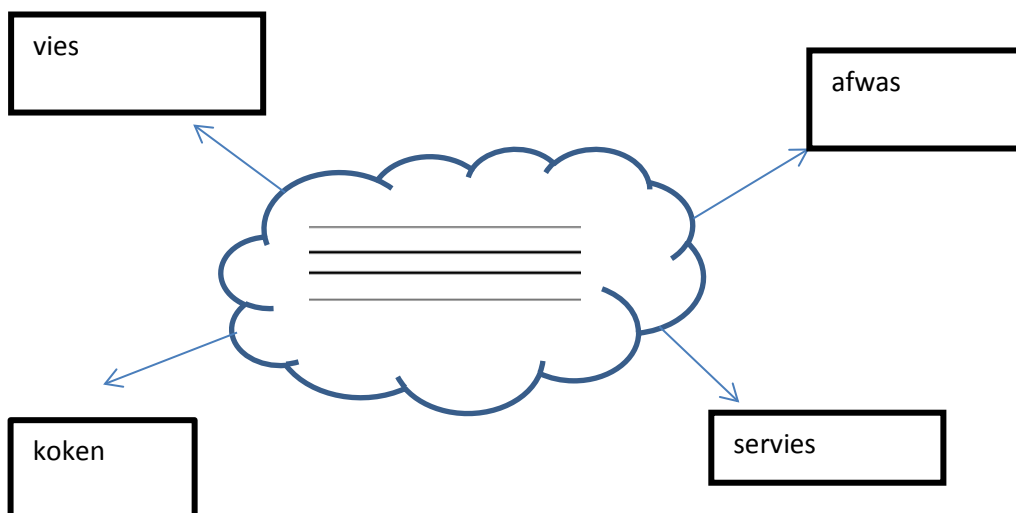
1. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

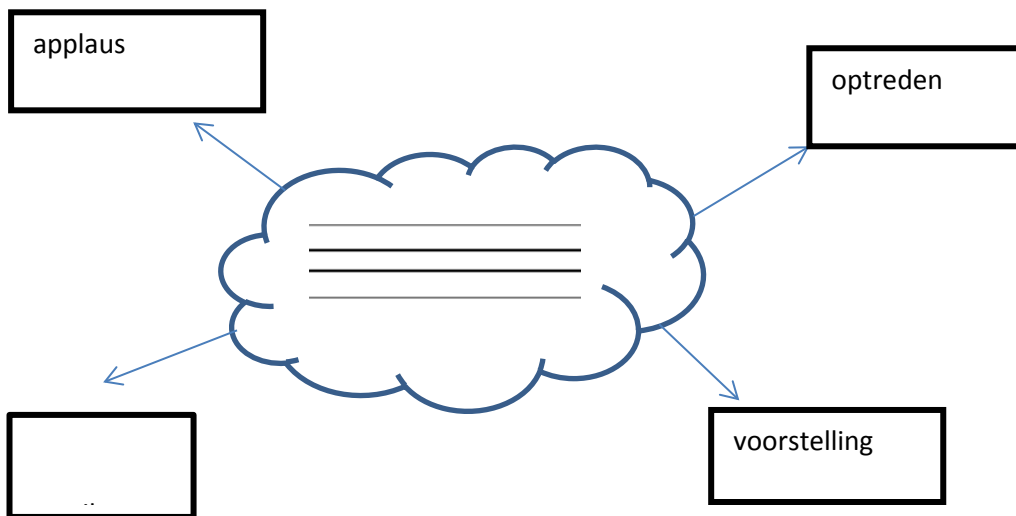
2. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

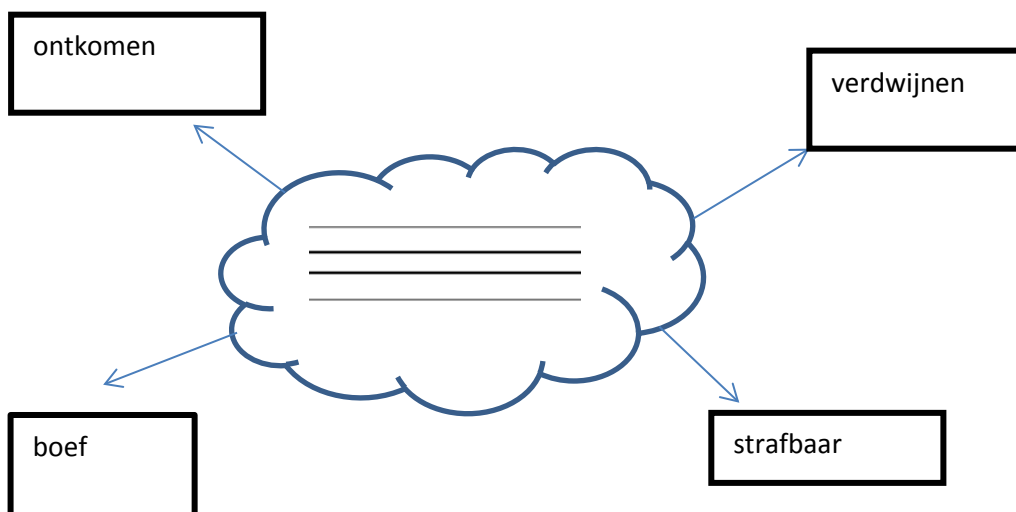
3. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

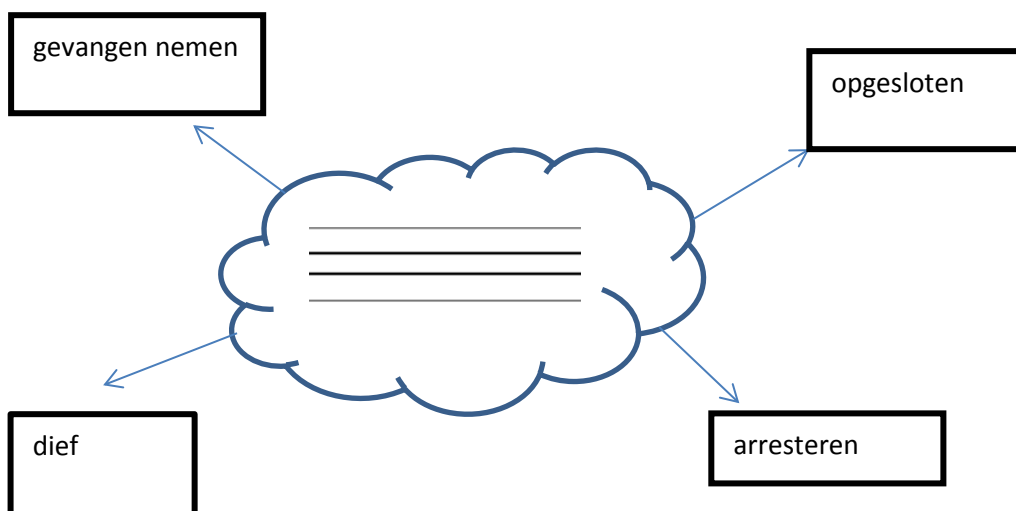
4. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

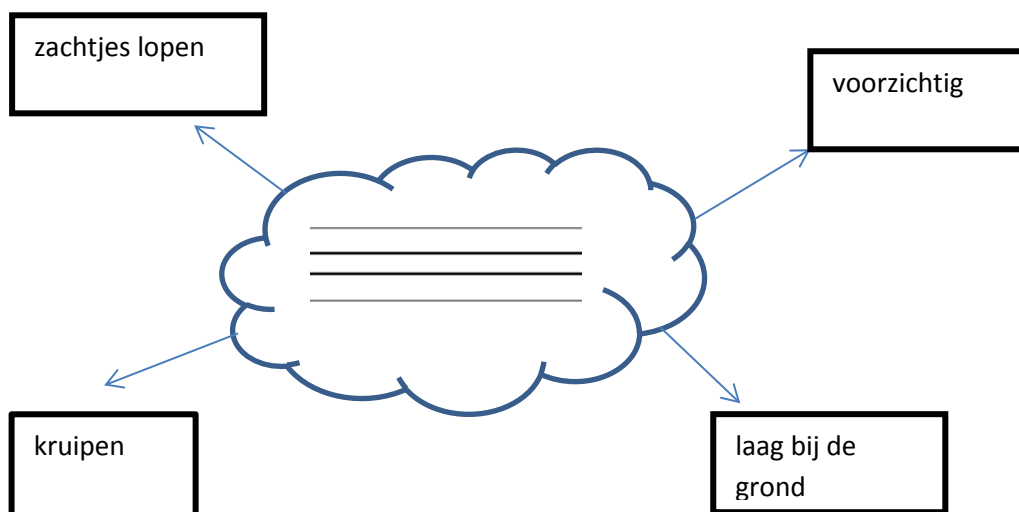
5. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

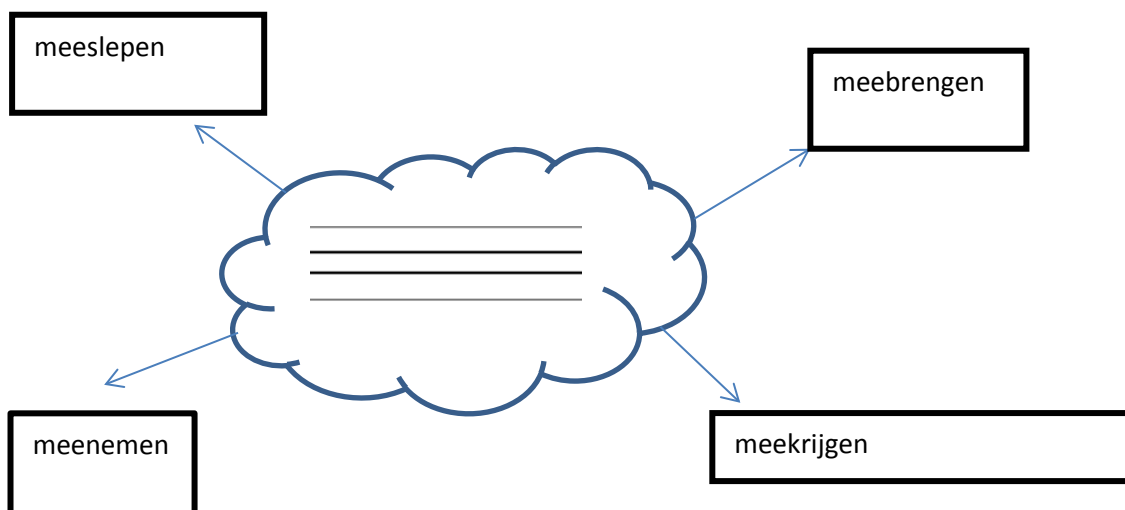
6. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

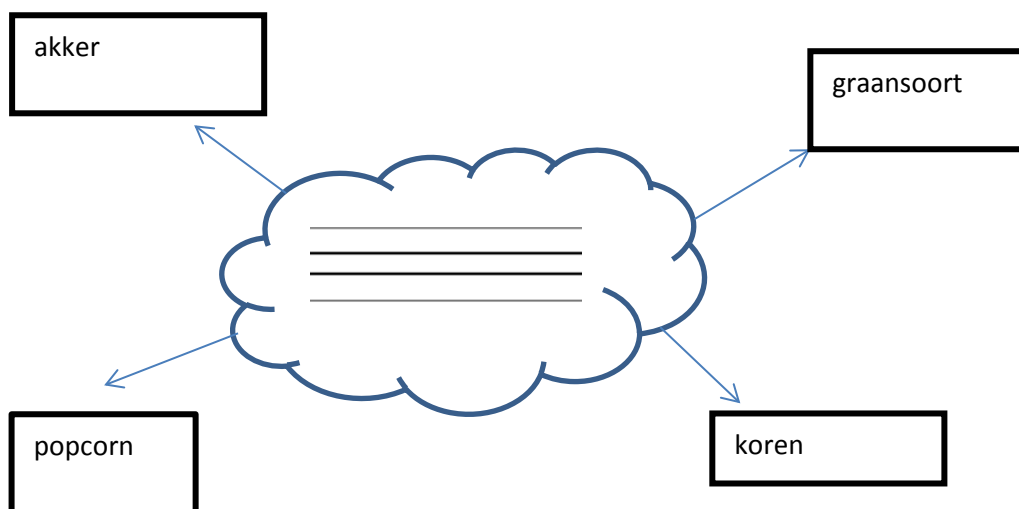
7. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

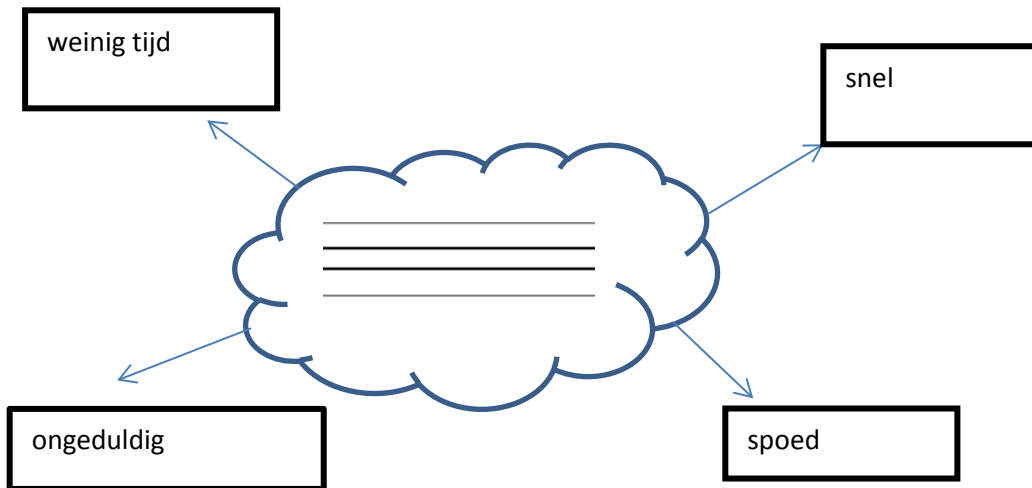
8. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

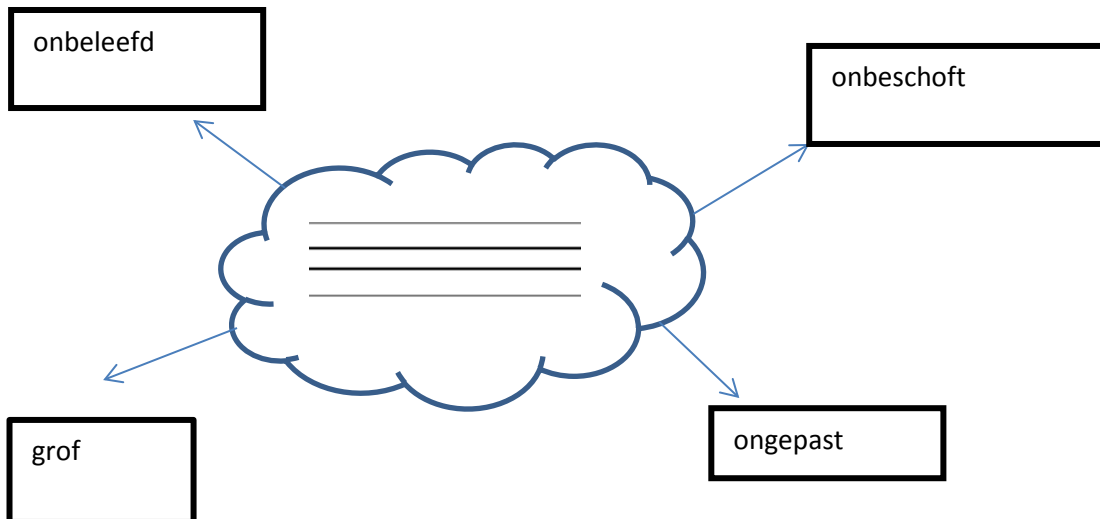
9. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

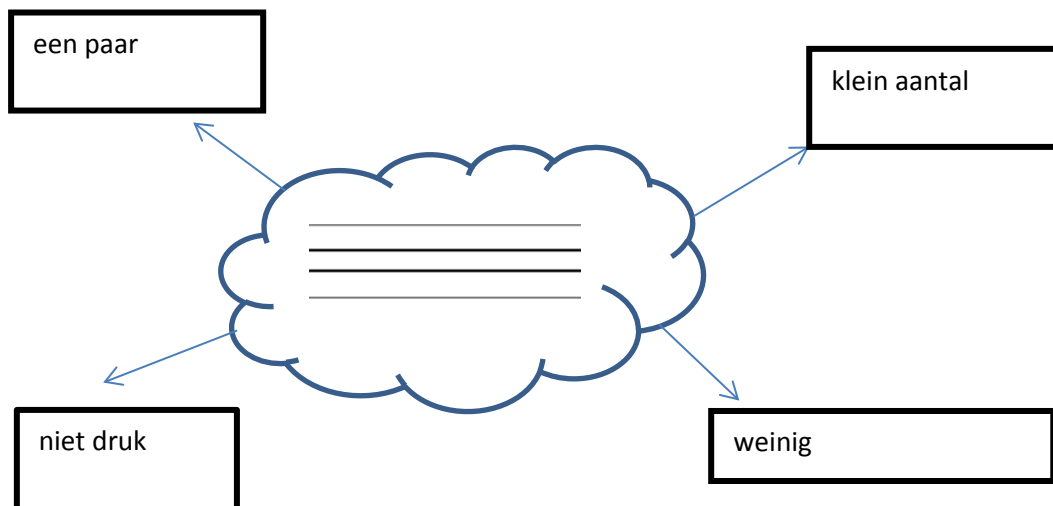
10. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

11. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

12. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

Naam:

KOPIERBLAD | LES 5

OP KAMP

STRIPTEKENAAR: _____

Naam:

KOPIEERBLAD | LES 10

Titel: _____

In de vakantie ga ik op kamp

Naam:

KOPIERBLAD | WEEK 3 | LES 15

OP KAMP

Dit boek gaat over

Naam:

KOPIERBLAD | EXTRA

Lined writing area with multiple horizontal lines for text entry.

Groep:
Leerkracht:
Periode:

Naam leerling

[illegible]

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
